

Field Notes
Practical Guides
for Archaeological
Conservation and
Site Preservation

Number 4

Kazı Notları
Arkeolojik Konservasyon
ve Antik Yerleşimlerin
Korunması için
Pratik Rehberler

Sayı 4

Selected
Bibliography:
Conservation in
the Field

■■■

Seçilmiş
Kaynakça:
Kazıda
Konservasyon

Kryisia Spirydowicz

Figure 1: Inlaid Phrygian Stool from Tumulus P, reconstructed for display, Gordion, Turkey.
Resim 1: PTümülüs/nde ele geçen ve sergileme için rekonstrüksiyonu yapılan kakmalı Frig- sehpa. Gordion, Türkiye.
Credit: © The Gordion Furniture Project/Gordion Mobilyaları Projesi

Japanese Institute of
Anatolian Archaeology

Japon Anadolu
Arkeolojisi Enstitüsü

Spring 1999

Selected

Bibliography:

Conservation in the Field

Seçilmiş Kaynakça:

Kazıda

Konservasyon

Krysią Spirydowicz

This guide contains a brief, annotated list of general handbooks written in English about archaeological conservation techniques as well as conference proceedings in which archaeological conservation was a major focus. The sources were selected for their relevance to materials and issues in Turkish archaeology and for their general availability.

The references listed can be found in Turkey at the libraries of the Bilkent University, Central Conservation–Restoration Laboratory in Istanbul, the Conservation Field Laboratory at Kaman-Kalehöyük and also at the Conservation and Restoration Departments of Turkish Universities. Many of these texts may be purchased from Archetype Books (6 Fitzroy Square, London WPI 6DX, UK; Tel: (44) 171 380 0800; Fax: (44) 171 380 0500; E-mail: archetype@netmatters.co.uk). A subsequent guide in this series will provide a listing of references written in Turkish.

Bu Kazı Notları arkeolojik konservasyon teknikleri üzerine yazılmış İngilizce el kitapları ile arkeolojik konservasyon konulu konferans bildirimlerini içermektedir. Kaynaklar Türk arkeolojisini ilgilendiren konu ve malzemelere uygunlukları kadar, ulaşılabilirlikleri gözönüne alınarak seçilmiştir.

Burada listesi verilen yayınların çoğu Bilkent Üniversitesi Kütüphanesi, İstanbul Konservasyon ve Restorasyon Merkez Laboratuvarı Kütüphanesi ile Kaman Kalehöyük laboratuvarında ve Türkiye’de konservasyon-restorasyon eğitimi veren üniversitelerin ilgili bölüm ve meslek yüksekokullarında bulunabilir. Kitapların büyük bir bölümü Archetype Books (6 Fitzroy Square, London WIP 6DX, UK; Tel: (00 44) 171 380 0800, Fax: (00 44) 171 380 0500) adresinden edinilebilir. E-mail: info@archetype.co.uk).

Black, J., *Derleyen, Recent Advances in the Conservation and Analysis of Artifacts*. London: Summer Schools Press, 1987. ISBN: 0-9512429-0-3.

This collection of conference papers focuses on but is not solely limited to the subject of archaeological conservation. There is an emphasis on the conservation of inorganic archaeological materials, particularly metals.

Bu konferans bildirimleri, arkeolojik konservasyon üzerinde yoğunlaşmakta, ancak yine de bu konu ile sınırlı kalmamaktadır. İnorganik arkeolojik malzemelerin konservasyonu, özellikle metaller üzerinde durulmaktadır.

Calderaro, N.L. "An Outline History of Conservation in Archaeology and Anthropology as Presented through Its Publications." *Journal of the American Institute for Conservation* 26 (1987), 85-104.

Utilizing a historical framework, the author discusses the techniques and philosophy of preservation practice within the developing disciplines of archaeology and anthropology. The lengthy bibliography, which includes many historical sources, will be of particular interest to archaeological conservators.

Tarihi altyapıdan yararlanarak, yazar koruma çalışmalarının gelişen arkeoloji ve antropoloji disiplinleri içindeki tekniklerini ve felsefesini tartışmaktadır. Pek çok tarihi kaynağı içeren uzun bibliyografya özellikle arkeolojik konservatörlerin ilgisini çekecek niteliktedir.

Cronyn, J. M. *The Elements of Archaeological Conservation*. London: Routledge, 1990. ISBN: 0-415-01206-6.

The best reference text currently available on the topic of archaeological conservation, this book presents principles and practices of field conservation for organic and inorganic materials in a clear and thorough manner.

Şu anda arkeolojik konservasyon konusunda bulunabilecek en iyi başvuru kitabı olup, organik ve inorganik malzemelerin antizde konservasyonu ile ilgili ilkeleri ve uygulamaları açık ve ayrıntılı bir üslupla anlatmaktadır.

Hodges, H., ed. *In Situ Archaeological Conservation*. Century City, CA: Instituto Nacional de Antropología e Historia de Mexico and the J. Paul Getty Trust, 1987. ISBN: 0-941103-03-X.

These conference proceedings cover the conservation of architectural features and archaeological sites as well as the treatment of specific materials. Although some of the information is now outdated (e.g., the consolidation of leather), this is still considered to be a good general reference work.

Bu konferans bildirimleri, arkeolojik kalıntılar ve arkeolojik kentler kadar özel malzemelerin korunmasını da kapsamaktadır. Bazı bilgiler günümüzde geçerliliğini yitirmiş bile olsa (ör. derinin sağlamlştırılması), genel bir başvuru kitabı olarak hala yeterli kabul edilmektedir.

ICCROM. *Preventive Measures During Excavations and Site Protection*. Rome: ICCROM, 1986. ISBN: 92-9077-070-8.

This bilingual volume (English/French) features a series of conference papers originally presented in 1985. Emphasizing the preservation of archaeological sites, protection during and after excavation is thoroughly discussed with reference to both land (urban and rural) and marine sites.

Bu iki lisanlı cilt (İngilizce/Fransızca) 1985 yılında sunulmuş olan konferans bildirimlerinden oluşan bir seriyi içermektedir. Arkeolojik alanların korunması üzerinde yoğunlaşmakta, kazı sırasında ve sonrasında, hem karada (şehir ve köy yerleşimleri) hem de denizde koruma ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

ICOMOS. *6th International Conference on the Conservation of Earthen Architecture*, Adobe 90 Preprints. Los Angeles: Getty Conservation Institute, 1990.

Figure 2: Excavated copper alloy fibulae, Kaman-Kalehöyük, Turkey.

Resim 2: Kazı sırasında bulunan bakır alaşımı fibulalar. Kaman-Kalehöyük, Türkiye. Credit: Takayuki Oshima

Figure 3: Hippopotamus tooth fragments from the Uluburun shipwreck. Institute of Nautical Archaeology, Bodrum, Turkey.

Resim 3: Uluburun Batığı'ndan çıkarılan su aygırı dişine ait parçalar. Sualtı Arkeoloji Enstitüsü, Bodrum, Türkiye. Credit: © Institute of Nautical Archaeology/ Sualtı Arkeoloji Enstitüsü

These conference papers provide information on the history of earthen architecture, site preservation, and consolidation studies, among other topics. A number of papers discuss the problems of sites and structures in the Middle East and Central Asia.

Bu konferans bildirileri kilden yapılmış mimarlık eserlerinin tarihçesi, kent koruması ve sağlamlaştırma çalışmalarını üzerine bilgi vermektedir. Bildirilerin bir bölümü, Orta Doğu ve Merkezi Asya kentleri ve yapılarındaki sorunları tartışmaktadır.

Johnson, J. "Conservation and Archaeology in Great Britain and the United States: A Comparison." *Journal of the American Institute for Conservation*, 32 (1993), pp. 249-269.

This paper provides a comprehensive survey of the history and development of archaeological conservation in Great Britain and the USA. The extensive bibliography will be of use to those readers wishing to explore the subject in greater depth.

Bu makale, arkeolojik konservasyonun İngiltere ve A.B.D'deki tarihi ve gelişimi üzerine kapsamlı bir araştırma sunmaktadır. Geniş bibliyografya bu konuyu derinlemesine incelemek isteyen okuyucular için çok yararlı olacaktır.

Koob, S. "The Consolidation of Archaeological Bone." In N.S. Brommelle et al. (eds.), *Adhesives and Consolidants, Preprints of the Contributions to the Paris Congress, 2-8 September 1984*, pp. 98-102. London: International Institute for Conservation, 1984.

Koob provides an excellent overview of the subject, discussing structure and states of preservation in addition to past and present approaches to the consolidation of bone from archaeological contexts.

Koob konuya mükemmel bir bakış sunuyor, geçmişte ve günümüzde arkeolojik kontekstlerden gelen kemiklerin sağlamlaştırılmasına ilişkin yaklaşımlara ek olarak, kemik yapısını ve korunma biçimlerini de tartışıyor.

Koob, S. "The Use of Paraloid B-72 as an Adhesive: Its Application for Archaeological Ceramics and Other Materials." *Studies in Conservation* 31 (1986), 7-14.

This article describes the preparation and use of Paraloid B-72 for the repair of archaeological ceramics. Koob's method for the preparation of an adhesive solution has been adopted by many conservators worldwide.

Bu makale Paraloid B-72'nin hazırlanmasını ve arkeolojik seramiklerin onarımında kullanılmasını tanımlamaktadır. Yapıştırıcı çözeltisinin hazırlanmasında Koob'un önerdiği yöntem pek çok konservatör tarafından dünya çapında uyarlanarak kullanılmıştır.

Payton, R., ed. *Retrieval of Objects from Archaeological Sites*. London: Archetype Publications, 1992. ISBN: 1 873132 30 1.

This book presents a variety of lifting techniques for the retrieval of objects from land and marine sites. The block lifting of small features as well as large structures is described.

Bu kitap kara ve denizde yapılan kazılarda buluntuların kurtarılmasında kullanılan çeşitli kaldırma ve taşıma yöntemlerini sunmaktadır. Küçük objelerin blok halinde çıkartılması kadar, büyük buluntulara da yer verilmektedir.

Pearson, C., ed. *Conservation of Marine Archaeological Objects*. London: Butterworths, 1987. ISBN: 0-408-10668-9.

This is the most comprehensive text currently available on the topic of the conservation of artifacts recovered from marine environments. Detailed descriptions of treatment methods are preceded by a thorough discussion of the underwater environment and the factors contributing to deterioration. The book addresses issues of on-site storage as well as packing, transportation, and display of marine artifacts.

Bu kitap, deniz ortamında ele geçen buluntuların konservasyonu ile ilgili en kapsamlı çalışmadır. Denizde bulunan objelerin koruma işlemleri ayrıntılı olarak tanımlandıktan

sonra, sualtı ortamı ve bozulmaya yol açan faktörler geniş şekilde tartışılmaktadır. Kitapta, arazide depolama, paketleme, objelerin taşınması ve sualtından çıkarılan eserlerin sergilenmesi de anlatılmaktadır.

Price, N.S., ed. *Conservation on Archaeological Excavations*, 2nd Ed. Rome: ICCROM, 1995.

Originally presented as a series of conference papers, this publication emphasizes the basic principles of archaeological conservation with special reference to the Mediterranean area. Several chapters discuss the conservation of excavated features (stucco, mosaics) and structures (stone, mudbrick). An updated bibliography has been added to the second edition.

Özgün haliyle konferans bildirilerinden oluşan bu yayın, Akdeniz ülkeleri üzerinde yoğunlaşarak arkeolojik konservasyonun temel ilkelerini anlatmaktadır. Bazı bölümlerde kazısı yapılmış kalıntıların (stucco, mozaik) ve yapıların (taş, kerpiç) konservasyonu tartışılmaktadır. Güncelleştirilmiş bir bibliyografya ikinci baskıya eklenmiştir.

Price, N.S., ed. *Conservation and Management of Archeological Sites*. London: James and James Science Publishers Ltd.

This quarterly journal features articles, notes, and book reviews on the topic of site preservation and stabilization. Technical issues such as reburial, consolidation, reconstruction, and protective roofing of sites are covered as well as general issues relating to the theory and ethics of heritage preservation.

Üç ayda bir yayınlanan bu dergi, antik kent koruması ve stabilizasyonu üzerine makale, not ve kitap eleştirilerini içermektedir. Yeniden gömme, sağlamlaştırma, rekonstrüksiyon ve kazı alanlarının koruyucu çatılarla örülmesi gibi teknik konular yanı sıra, kültür mirasının korunmasına dair genel teori ve etikleri de kapsamaktadır.

Pye, E. "Conservation and Storage: Archaeological Material." In J.M.A. Thompson et al. (eds), *Manual of Curatorship: A Guide to Museum Practice*, 2nd Ed. Oxford: Butterworths-Heinemann, 1992. ISBN: 0-408-01411-3.

Advice on the handling, packing, and storage of finds from wet and dry sites is provided. The paper concludes with a useful list of suppliers of packing materials. All sources cited are based in the United Kingdom.

Islak ve kuru ortamlardan ele geçen buluntuların ele alınması, paketlenmesi ve depolanmasına dair öneriler. Bu makale paketleme malzemelerinin sağlanabileceği yerlerin listesini de içermektedir. Bahsedilen bütün kaynaklar İngiltere'ye aittir.

Robinson, W. *First Aid for Marine Finds* (Handbooks in Maritime Archaeology No. 2). Greenwich: National Maritime Museum, 1981. ISBN: 0-905555-52-X.

This brief guide discusses cleaning methods and storage requirements for waterlogged materials, both organic and inorganic. Sources and references are specific to the United Kingdom.

Bu kısa rehber kitap, organik ve inorganik olan suya doymuş malzemeler için temizlik yöntemlerini ve depolama koşullarını vermektedir. Kaynaklar ve referanslar İngiltere'ye özgüdür.

Roy, A. and P. Smith, eds. *Archaeological Conservation and Its Consequences*. Preprints of the Contributions to the Copenhagen Conference, 26-30 August 1996. London: International Institute for Conservation, 1996.

A good collection of papers covering all aspects of archaeological conservation. Issues of site protection, ethics of treating objects from looted sites, and in-situ conservation are emphasized. Whereas earlier conferences concentrated on artifact treatment, the IIC conference of 1996 indicates a shift in emphasis toward a more holistic approach.

Arkeolojik konservasyonun tüm yönlerini içine alan bildiriler bütünü. Antik kentlerin korunması, soyguna uğramış

alanlardan gelen objelerin konservasyonu ile ilgili etikler ve in situ konservasyon üzerinde yoğunlaşmaktadır. Daha önceki konferanslar objelerin konservasyonuna yönelik iken, 1996 IIC konferansı daha geniş açılı ve derinlemesine bir yaklaşıma doğru adım atmıştır.

Sease, C. A Conservation Manual for the Field Archaeologist, 3rd Ed. Los Angeles: UCLA Institute of Archaeology, 1995. ISBN: 0-917956-59-1.

Intended to be a field guide for archaeologists with an emphasis on the Mediterranean area, this book discusses the basics of artifact recovery, packing, and storage. The detail that this manual provides makes it particularly suitable for use by conservators. Short chapters on tools, supplies, and safety precautions are useful additions.

Bu kitap, arkeologlar için Akdeniz bölgesi üzerinde yoğunlaşan bir arazi rehberi olmayı amaçlamakta, buluntuların çıkartılması, paketlenmesi ve depolanması ile ilgili temel bilgileri anlatmaktadır. Bu yayının sağladığı ayrıntı, metni özellikle konservatörler tarafından kılmaya uygun hale getirmektedir. Aletler, malzemeler ve güvenlik önlemleri konusundaki kısa bölümler yararlı ekler oluşturmaktadır.

Singley, K. "Caring for Artifacts after Excavation - Some Advice for Archaeologists." *Historical Archaeology* 15 (1981), 37-47.

Numerous methods of packing and storing artifacts are presented in this article. The clear line drawings of storage containers and the arrangement of artifacts within are particularly helpful. Instructions are also provided on the preparation of organic and inorganic artifacts, both wet and dry, prior to packing.

Bu makalede paketlenme ve depolama yöntemleri ile ilgili çok sayıda yöntem verilmektedir. Özellikle depolama malzemeleri ve objelerin ambalajlar/kutular içine yerleştirilmesi ile ilgili çözümler yararlıdır. Kuru ve ıslak, organik ve inorganik objelerin paketlenme öncesinde hazırlanmasını içeren bilgiler de verilmektedir.

Singley, K. *The Conservation of Archaeological Artifacts from Freshwater Environments*. South Haven, Michigan: Lake Michigan Maritime Museum, 1988.

This slim volume (97 pages) describes the conservation of artifacts from the Rockway, a sailing vessel that sank in Lake Michigan in 1891. The well-organized text clearly explains why materials degrade under water and specifically in freshwater environments. A bibliography is included at the end of each chapter, making this a useful guide, even for those unfamiliar with the conservation literature.

Bu ince cilt (97 sayfa) 1891'de Michigan Gölü'nde batan yelkenli tekne Rockway'e ait objelerin konservasyonunu anlatmaktadır. İyi planlanmış olan metin malzemelerin su altında neden bozulmaya uğradıklarını açıklamakta, özellikle tatlı su ortamından söz etmektedir. Her bölümün sonunda bir bibliyografya verilerek, konservasyon yayınlarına yabancı olan okuyucu için bile yararlı bir rehber oluşturulmuştur.

Tabb, C.W. "Preparations for Field Conservation in the Near East." *The Conservator* 9 (1985), 17-21.

Drawing on the author's extensive experience in the Middle East, this article contains excellent practical advice on how to set up a field conservation laboratory in a remote location. The comprehensive equipment list is a very useful addition.

Yazarın Orta Doğu'daki geniş deneyimi ile bu makale, ücra yerlerde bir arazi konservasyon laboratuvarının nasıl kurulacağına dair mükemmel pratik öneriler vermektedir. Kapsamlı araç-gereç listesi çok yararlı bir ek oluşturmaktadır.

Watkinson, D., ed. *First Aid for Finds*, 2nd Ed. Hertford, U.K.: RESCUE Publications; London, United Kingdom Institute for Conservation, 1987. ISBN: 0 903789 13 2.

The durable format of this publication consisting of water-proof pages in a plastic binder makes it suitable for use on wet and dry sites. Written by a committee of conservators, the well-organized text contains excellent practical advice based on the collective experience of the contributors. This book, which is aimed primarily at archaeologists, concentrates on pre-excavation planning and proper handling of artifacts. Terms and sources for materials are specific to the United Kingdom.

Bu yayın plastik dosya içindeki suya dayanıklı sayfaları ile kuru ve ıslak alanlarda kullanılmaya uygundur. Konservatörlerden oluşan bir komite tarafından yazılmış ve iyi düzenlenmiş metin, yazarlarının deneyimlerini aktaran mükemmel ve pratik bir öneriler bütünüdür. Özellikle arkeologları bilgilendirmeyi amaçlayan bu kitap, kazı öncesi planlaması ve objelere doğru muamele edilmesi ile ilgili konularda yoğunlaşmaktadır. Malzeme terimleri ve kaynakları İngiltere'ye özgüdür. ■

ACKNOWLEDGMENTS/TEŞEKKÜR

The author would like to thank the following conservators for their helpful comments and advice during the preparation of this bibliography:

Yazar aşağıda belirtilen konservatörlere, bu kitapçığın hazırlanması sırasındaki öneri ve katkılarından dolayı teşekkür eder:

Christine Adams, Art Conservation Program, Queen's University, Kingston, Canada; Jessica Johnson, Museum Management Program, National Park Service, USA; Judy Logan, Canadian Conservation Institute, Ottawa, Canada; Charlotte Newton, Canadian Conservation Institute, Ottawa, Canada.

Since 1990, Krysta Spirydowicz has been the Senior Conservator for the Gordian Furniture Project. She is the Co-ordinator of Graduate Studies and Professor of Artifact Conservation for the Art Conservation Program at Queen's University, Kingston, Canada.

Krysta Spirydowicz 1990 yılından bu yana Gordian Ahşap Mobilyalar Projesi'nde kademli konservatör olarak görev yapmaktadır. Öte yandan, Kanada-Kingston'daki Queen's Üniversitesi Sanat Objeleri Konservasyonu Programı'nda öğretim üyesi ve lisansüstü çalışmalar koordinatörüdür.

Field Notes is a series of essays written by professional conservators and archaeologists. They are intended for archaeologists, conservators and students as resource guides for the stabilization and preservation of excavated materials and archaeological sites.

Field Notes is jointly supported by the Edward Waldo Forbes Fund of the Freer Gallery of Art, Smithsonian Institution, and the Middle Eastern Culture Center in Japan.

For additional copies of Field Notes, or more information about the series, please contact: Japanese Institute of Anatolian Archaeology Resit Galip Cad. 63/5, Gaziosmanpaşa, Ankara, TURKEY, Tel: 90-312-437-7007, FAX: 90-312-446-6838.

Kazı Notları profesyonel konservatör ve arkeologlar tarafından yazılmış olan bir makaleler dizisidir. Arkeologlar, konservatörler ve öğrenciler için kazı buluntuları ve arkeolojik üren yerlerinin stabilizasyonu ve korunması ile ilgili kaynak rehberler olarak hazırlanmıştır.

Kazı Notları, Smithsonian Enstitüsü Freer Sanat Galerisi Edward Waldo Forbes Fone ve Japonya'daki Ortadoğu Kültür Merkezi tarafından ortaklaşa desteklenmektedir.

Kazı Notları'nın kopyalarından edinmek veya bu dizi hakkında daha bilgi almak için lütfen başvurunuz: Japonya Anadolu Arkeolojisi Enstitüsü Resit Galip Cad. 63/5, Gaziosmanpaşa, Ankara-TÜRKİYE, Tel: 90-312-437-7007, FAX: 90-312-446-6838.

Project Coordinator/Proje Koordinatörü: Glenn Wharton; Translator/Çevirmen: Hande Köken Ersoy; Review Committee/Yayın Kurulu: Nancy Odegaard, Nicholas Stanley-Price, Terry Drayman-Weisser